

**Drugi Regionalny Okrągły Stół dotyczący
Finansowania Efektywności Energetycznej
w Województwie Podlaskim
24 maja 2023 r. (formuła hybrydowa)
Sprawozdanie**

Organizator: Narodowa Agencja Poszanowania Energii S.A.

NARODOWA
AGENCJA
POSZANOWANIA
ENERGII S.A.

Funded by the Horizon 2020 Framework
Programme of the European Union

RoundBaltic – Promotion of Smart Finance for Smart Buildings in
the Baltic Region with focus on Poland,
Latvia and Denmark, H2020 umowa nr 957051

1 TŁO SPOTKANIA

W dniu 24 maja 2023 r. w ramach realizacji projektu RoundBaltic odbył się Drugi Podlaski Okrągły Stół. Wydarzenie zostało poprzedzone analizą diagnozy regionalnej (przygotowanej przed pierwszym Regionalnym Okrągłym Stołem). Zwrócono uwagę na zidentyfikowane w diagnozie potrzeby w zakresie poprawy efektywności energetycznej w województwie podlaskim oraz wskazane do prowadzenia działania mające na celu osiągnięcia pożądanej wysokiej efektywności energetycznej oraz poprawy stanu środowiska. Założeniem wydarzenia był udział w nim przedstawicieli organizacji finansowych, spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych, samorządów oraz osób reprezentujących techniczną stronę poprawy efektywności energetycznej. Podczas wydarzenia zwracano uwagę na elementy poprawy efektywności energetycznej, które uległy poprawie lub działania, które zostały rozpoczęte po Pierwszym Podlaskim Okrągłym Stołem. Bardzo ważny był aktywny udział (przygotowane prezentacje) przedstawicieli Urzędu Marszałkowskiego, Ministerstwa Rozwoju i Technologii i Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Urzędu Miasta Białystok.

Liczba uczestników spotkania sięgnęła 50 osób, w tym stacjonarnie uczestniczyło w wydarzeniu 30 osób i zdalnie 20 osób, reprezentujących:

1	Alior Bank
2	Bank Gospodarstwa Krajowego
3	Belwro – Zarządzanie Nieruchomościami
4	BiG Zarządzanie Nieruchomościami
5	BOŚ Bank
6	Eko Ekspert Sp. z o.o.
7	EkoEnergy
8	EkoFun 2004
9	EuroConsulting Fundusze Strukturalne
10	Fundusz Wschodni
11	Graso s.c.
12	Łomżyńska Spółdzielnia Mieszkaniowa
13	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
14	Ministerstwo Rozwoju i Technologii
15	Narodowa Agencja Poszanowania Energii S.A.
16	Podlaska Fundacja Rozwoju Regionalnego
17	Politechnika Białostocka
18	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Hajnówce
19	Starostwo Powiatowe w Sokółce
20	Stowarzyszenie Agencji Poszanowania Energii
21	Stowarzyszenie Gmin Górnej Narwi
22	Stowarzyszenie Gmin Wiejskich
23	Urząd Gminy Mońki
24	Urząd Gminy Szudziałowo
25	Urząd Gminy Trzcianne
26	Urząd Gminy Turośl Kościelna
27	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego
28	Urząd Miasta Białystok
29	Zrzeszenie Audytorów Energetycznych

2 PROGRAM

24 maja 2023 9:00 – 15:50

9:00 – 9:30 Rejestracja uczestników

Otwarcie:

Moderator: Pan Wiesław Sarosiek, Członek Zarządu NAPE S.A.

10:00 – 10:05 Pan Krzysztof Marek Karpieszuk, Sekretarz Miasta Białegostoku

10:05 – 10:15 Doświadczenia programu RoundBaltic – Pan Andrzej Rajkiewicz, Wiceprezes Zarządu SAPE

Wystąpienia:

9:50 – 11:05 Sesja 1

- **Długoterminowa Strategia Renowacji Budynków; charakterystyka energetyczna budynków w województwie podlaskim** – Pan Tomasz Gałązka, Ministerstwo Rozwoju i Technologii
- **Wsparcie MFIPR dla beneficjentów projektów hybrydowych i PPP. Efektywność energetyczna** – Pani Paulina Kamińska i Pan Robert Jaźwiński, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
- **Dofinansowanie poprawy efektywności energetycznej w programie Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027** – Pani Justyna Muszyńska i Pani Magdalena Sienkiewicz, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego

11:05 – 11:25 Pytania i odpowiedzi

11:25 – 11:45 Przerwa

11:45 – 12:55 Sesja 2

- **Program TERMO w nowej odsłonie** – Pan Tomasz Makowski, Bank Gospodarstwa Krajowego
- **Poprawa efektywności energetycznej w obiektach zarządzanych przez Miasto Białystok** – Pan Karol Reńko, Dyrektor Biura Zarządzania Efektywnością Energetyczną, UM w Białymstoku
- **Finansowanie inwestycji podnoszących efektywność energetyczną z wykorzystaniem inicjatywy ELENA** – Pan Wojciech Bodziacki, BOŚ S.A.
- **Finansowanie inwestycji termomodernizacyjnych – doświadczenia Alior Banku** – Pan Marcin Bieliniak, Alior Bank

12:55 – 13:40 Lunch

Moderator: Pan Marcin Kibitlewski, Dyrektor ds. finansowych, EkoExpert Doradztwo Ekologiczne i Gospodarcze

13:40 – 14:55 Sesja 3

- **Podsumowanie projektu „Pożyczka Termomodernizacyjna”** – Pani Agnieszka Kurajew, Dyrektor Funduszu Pożyczkowego, Podlaska Fundacja Rozwoju Regionalnego
- **Pożyczki UE a efektywność energetyczna MŚP – czy to tylko tanie pieniądze?** – Pan Artur Piotrowski, Prezes Zarządu, Fundusz Wschodni
- **Instalacje fotowoltaiczne – doświadczenia praktyczne na podstawie realizacji grantów** – Pan Daniel Płoński, Doradca ds. zarządzania energią i pozyskiwania dofinansowań, EkoFan2004

- **Finansowanie poprawy efektywności energetycznej na przykładzie gminy Turośń Kościelna** – Pan Kamil Dobrzyński, Kierownik Referatu Budownictwa i Zagospodarowania Przestrzennego, Urząd Gminy Turośń Kościelna
- **Ekologicznie = Ekonomicznie** – Pan Stanisław Paniczo, Prezes Zarządu, EkoExpert Doradztwo Ekologiczne i Gospodarcze

14:55 – 15:10 Przerwa

15:10 – 15:50 Dyskusja, podsumowanie prac i rekomendacje na przyszłość

3 SESJA PLENARNA

Spotkanie otworzył **Pan Krzysztof Marek Karpieszuk, Sekretarz Miasta Białegostoku**.

Pan Andrzej Rajkiewicz, Wiceprezes Zarządu SAPE, witając uczestników, przedstawił prezentację omawiającą projekt RoundBaltic, który ma na celu bardziej efektywne wykorzystanie funduszy publicznych i niepublicznych w celu poprawy efektywności energetycznej. Projekt koncentruje się na agregacji środków i rozwoju projektów związanych z efektywnością energetyczną w różnych sektorach gospodarki oraz zmniejszaniu ryzyka na poziomie krajowym i regionalnym.

Projekt RoundBaltic jest zgodny z celami pakietu Fit for 55 i REPowerEU, które obejmują redukcję emisji gazów cieplarnianych, zwiększenie udziału energii odnawialnej i poprawę efektywności energetycznej. Projekt skupia się na szybkim ograniczeniu zależności od rosyjskich paliw kopalnych, poprawie bezpieczeństwa energetycznego, dywersyfikacji dostaw energii oraz rozwoju energii odnawialnej i transformacji zeroemisyjnej.

W ramach projektu RoundBaltic proponowane są różne reformy, takie jak zielona elektryfikacja sektorów budynkowego, transportowego i przemysłowego, eliminacja barier administracyjnych i luk prawnych, które utrudniają inwestycje w energię odnawialną, oraz wykorzystanie zielonych gazów.

Prezentacja wspomina również o nowych formach wsparcia finansowego, takich jak programy Termo BGK, UE ELENA, Regionalne Instrumenty Finansowe oraz Programy NFOŚiGW, które obejmują Czyste Powietrze, Stop Smog, Ciepłe Mieszkanie, Mój Prąd, Mój Elektryk, EPC+ oraz Program priorytetowy NFOŚiGW finansowany z Funduszu Modernizacyjnego UE.

Następnie prezentacja przedstawia działania podejmowane przez Sejmik Województwa Mazowieckiego w ramach Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+, takie jak uchwała antysmogowa, programy ochrony powietrza, modernizacja kotłowni grzewczych i termomodernizacja obiektów.

3.1 Długoterminowa Strategia Renowacji Budynków; charakterystyka energetyczna budynków w województwie podlaskim

Pan Tomasz Gałązka, Ministerstwo Rozwoju i Technologii

Prezentacja dotyczy długoterminowej strategii renowacji budynków w Polsce, mającej na celu osiągnięcie wysokiej efektywności energetycznej i niskoemisyjności budynków do roku 2050. Prezentacja skupia się na kilku kluczowych punktach:

1. Podstawa prawna powstania Długoterminowej Strategii Renowacji

Omówienie dyrektyw Unii Europejskiej, które nakładają obowiązek przygotowania strategii renowacji budynków. Przedstawione zostały także poprzednie wersje strategii oraz związki strategii z krajowymi planami w dziedzinie energii i klimatu.

2. Przegląd budynków na terytorium Polski i w województwie podlaskim

Prezentacja analizy budynków pod względem ich energochłonności, przeznaczenia i roku budowy. Przedstawione zostały wskaźniki rocznego zapotrzebowania na energię pierwotną budynków oraz mierniki efektywności kosztowej inwestycji termomodernizacyjnych.

3. Prognoza opłacalności głębokiej termomodernizacji

Prezentowane zostały różne rodzaje działań modernizacyjnych i ocena efektywności energetycznej inwestycji termomodernizacyjnych. Omówiono mierniki efektywności kosztowej, takie jak okres zwrotu nakładów, wartość bieżąca netto itp.

4. Polityki i środki wspierające renowację budynków

Prezentowano różne programy i narzędzia wspierające renowację budynków, takie jak program "Czyste Powietrze", "Mój Prąd", Fundusz Termomodernizacji i Remontów, itp.

5. Rekomendowany scenariusz renowacji – plan działań do 2050 r.

Prezentowano rekomendowany scenariusz renowacji budynków, który zakłada szybką i głęboką termomodernizację budynków o najgorszych wskaźnikach efektywności energetycznej. Cel to osiągnięcie redukcji emisji gazów cieplarnianych o 80-95% w porównaniu z 1990 rokiem. Przyjęto także przedziały wskaźnika EP dla budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej w różnych okresach do roku 2050.

3.2 Wsparcie MFiPR dla beneficjentów projektów hybrydowych i PPP. Efektywność energetyczna

Pani Paulina Kamińska i Pan Norbert Jaźwiński, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

Prezentacja przedstawia wsparcie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (MFiPR) dla projektów z zakresu efektywności energetycznej w Polsce. MFiPR jest centralną jednostką koordynująco-zarządzającą partnerstwem publiczno-prywatnym (PPP) w kraju. Działania obejmują doradztwo dla projektów, oceny efektywności, opracowywanie wytycznych i wzorów umów, organizowanie szkoleń i warsztatów, upowszechnianie dobrych praktyk PPP oraz prowadzenie portalu www.ppp.gov.pl.

Wsparcie MFiPR obejmuje:

1. Wytyczne horyzontalne dla projektów.
2. Identyfikowanie projektów, które mogą otrzymać wsparcie.
3. Pomoc w opracowaniu dokumentacji konkursowej.
4. Pomoc w ocenie złożonych projektów.
5. Pomoc w opracowaniu umowy o dofinansowanie.
6. Wsparcie doradcze dla wybranych projektów w porozumieniu ze stroną samorządową.

Doradcy z MFiPR mogą wspierać projekty w zakresie analiz przedrealizacyjnych, takich jak termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych, wymiana/modernizacja źródeł ciepła, instalacja odnawialnych źródeł energii (w tym magazynów energii), modernizacja oświetlenia ulicznego, budowa budynków pasywnych, zeroenergetycznych lub plusenergetycznych użyteczności publicznej.

3.3 Dofinansowanie poprawy efektywności energetycznej w programie Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027

Pani Justyna Muszyńska i Pani Magdalena Sienkiewicz, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego

Program Fundusze Europejskie dla Podlaskiego na lata 2021-2027 skupia się na wsparciu różnych działań związanych z efektywnością energetyczną i odnawialnymi źródłami energii. Główne cele polityki w ramach tego programu obejmują promowanie innowacyjnej transformacji gospodarczej, lepsze połączenie regionu, silniejszy wymiar społeczny oraz zwiększenie zaangażowania obywateli.

W województwie podlaskim działa Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Białymstoku, który udziela informacji na temat programów UE oraz wspiera w przygotowywaniu, realizacji i rozliczaniu projektów. W ramach Funduszy Europejskich dla Podlaskiego na lata 2021-2027 przewidziano łączną alokację w wysokości 1 298 938 733 euro, która ma wspierać różnorodne obszary rozwoju.

W zakresie efektywności energetycznej i ochrony środowiska, priorytet II "Region przyjazny środowisku" (CP2, EFRR) skupia się na wsparciu projektów związanych z efektywnością energetyczną, rozwojem odnawialnych źródeł energii, adaptacją do zmian klimatu oraz gospodarką o obiegu zamkniętym. Główne typy projektów obejmują kompleksową modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej i wielorodzinnych budynków komunalnych, budowę systemów ciepłowniczych oraz remont sieci ciepłowniczych.

Aby uzyskać wsparcie finansowe na projekty związane z efektywnością energetyczną, należy spełnić kilka warunków, w tym:

1. Wykonać audyt energetyczny, który będzie stanowił podstawę dla zakresu modernizacji.
2. Osiągnąć minimalny próg oszczędności w zakresie zwiększenia efektywności energetycznej budynków, który wynosi przynajmniej 30% (z wyjątkiem zabytków).
3. Projekt może dotyczyć budynków użyteczności publicznej, których właścicielem jest samorząd terytorialny lub jednostki mu podległe, budownictwa użyteczności publicznej nie związanego z administracją rządową oraz wielorodzinnego budownictwa komunalnego.

Projekty o najwyższej efektywności kosztowej, które walczą z ubóstwem energetycznym, mogą uzyskać pierwszeństwo wsparcia. Istnieje także możliwość dostosowania obiektów do osób z niepełnosprawnościami. W przypadku projektów kompleksowych, które obejmują m.in. wymianę źródła ciepła i instalacji grzewczych zasilanych stałymi paliwami kopalnymi, preferowane będzie wykorzystanie OZE, a gdy to nie jest możliwe, możliwa będzie wymiana na źródła ciepła oparte na gazie.

Wsparcie finansowe dla inwestycji w efektywność energetyczną budynków komunalnych i zabytkowych będzie udzielane w formie dotacji, natomiast wsparcie budynków użyteczności publicznej przekazywane będzie w formie dotacji warunkowej. Pilotażowo w regionie zostanie zastosowany model finansowania ESCO.

Program Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027 obejmuje szereg działań i wsparcia związane z efektywnością energetyczną oraz promocją i rozwijaniem odnawialnych źródeł energii (OZE) w regionie Podlaskim. Poniżej znajduje się przegląd niektórych kluczowych działań i warunków wsparcia:

1. Dofinansowanie dla przedsięwzięć związanych z modernizacją sieci ciepłowniczych i chłodniczych

Wsparcie będzie przyznawane na projekty modernizacyjne, w tym magazyny ciepła, dla istniejących sieci ciepłowniczych i chłodniczych, które nie spełniają definicji systemów efektywnych. Preferowany jest udział Odnawialnych Źródeł Energii (OZE), a źródła gazowe będą wykorzystywane jedynie, gdy OZE nie są wykonalne technicznie lub ekonomicznie.

2. Poprawa efektywności energetycznej w budynkach komunalnych, historycznych i zabytkowych

Wsparcie będzie skierowane na modernizację i poprawę efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej, w tym komunalnych, historycznych i zabytkowych.

3. Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków komunalnych

Wsparcie będzie przyznawane na kompleksową modernizację energetyczną wielorodzinnych budynków komunalnych, w tym z wykorzystaniem OZE.

4. Pożyczki na efektywność energetyczną

Przedsiębiorstwa, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, a także jednostki samorządu terytorialnego mogą skorzystać z pożyczek na projekty związane z poprawą efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach, oświetleniu ulicznym oraz budynkach mieszkalnych wielorodzinnych.

5. Energia odnawialna

Wsparcie będzie udzielane na projekty dotyczące budowy i rozbudowy odnawialnych źródeł energii, takich jak biomasa, biogaz, energia wiatru, słoneczna oraz geotermia, wraz z magazynami energii lub ciepła.

6. Wspieranie lokalnych społeczności

Priorytetem będzie propagowanie energii odnawialnej wśród lokalnych społeczności, wspierając projekty związane z produkcją energii z OZE na potrzeby własne lokalnych społeczności oraz inwestycje w magazyny energii działające na potrzeby źródeł OZE.

Warunki wsparcia różnią się w zależności od rodzaju projektu i jego charakterystyki. Wsparcie może przyjmować formę dotacji lub pożyczek, a preferowane są projekty uwzględniające OZE, redukcję zanieczyszczeń powietrza, czy też realizowane w obszarach zagrożonych trwałą marginalizacją.

3.4 Program TERMO w nowej odsłonie

Pan Tomasz Makowski, Bank Gospodarstwa Krajowego

Program TERMO w nowej odsłonie to inicjatywa oparta na Ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków. Od 1 grudnia 2022 r. obowiązują nowelizacje tej ustawy wynikające z Ustawy z dnia 29 września 2022 r. o zmianie niektórych ustaw wspierających poprawę warunków mieszkaniowych.

Program składa się z kilku komponentów, z których najważniejsze to premia termomodernizacyjna, premia remontowa, premia kompensacyjna, premia MZG (Mieszkaniowego Zasobu Gminy) oraz grant OZE (Odnawialnych Źródeł Energii).

Premia termomodernizacyjna przysługuje właścicielom lub zarządzającym budynkami mieszkalnymi, lokalnymi sieciami ciepłowniczymi i źródłami ciepła. Jej wysokość wynosi 26% lub 31% kosztów przedsięwzięcia termomodernizacyjnego, a także dodatkowe wsparcie w wysokości 50% kosztów wzmocnienia budynków wielkopłytowych.

Premia remontowa przysługuje właścicielom lub zarządzającym budynkami wielorodzinnymi, których użytkowanie rozpoczęto co najmniej 40 lat temu. Jej wysokość wynosi 25% kosztów przedsięwzięcia remontowego.

Premia kompensacyjna dotyczy osób fizycznych będących właścicielami budynków mieszkalnych lub ich części, w których znajdowały się lokale kwaterunkowe w określonym okresie. Jej wysokość zależy od powierzchni lokali i okresu kwaterunku.

Premia MZG przysługuje gminom lub spółkom z ograniczoną odpowiedzialnością, które dysponują ponad 50% głosów na zgromadzeniu wspólników lub walnym zgromadzeniu. Wysokość premii wynosi 50% lub 60% kosztów przedsięwzięcia termomodernizacyjnego/remontowego.

Grant OZE jest przeznaczony na zakup, montaż, budowę lub modernizację instalacji odnawialnego źródła energii w budynkach wielorodzinnych. Jego wysokość wynosi 50% kosztów przedsięwzięcia OZE.

Proces uzyskania premii lub grantu wymaga złożenia wniosku oraz spełnienia określonych warunków. Ocena wniosków i wypłata środków odbywa się poprzez Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK).

Program TERMO odnosi duże sukcesy, obejmując tysiące przedsięwzięć termomodernizacyjnych i remontowych, o wartości miliardów złotych.

3.5 Poprawa efektywności energetycznej w obiektach zarządzanych przez Miasto Białystok

Pan Karol Reńko, Dyrektor Biura Zarządzania Efektywnością Energetyczną UM w Białymstoku

Prezentacja skupia się na działaniach podjętych przez Miasto Białystok w celu poprawy efektywności energetycznej w swoich obiektach. Prezentacja omawia utworzenie Biura Zarządzania Efektywnością Energetyczną, które ma za zadanie koordynować działania związane z zakupem energii elektrycznej i gazu, optymalizacją kosztów dystrybucji energii elektrycznej i zakupu energii cieplnej, a także składaniem deklaracji w sprawie podatku akcyzowego.

W prezentacji podkreślono także znaczenie odnawialnych źródeł energii (OZE) i instalacji OZE na budynkach miejskich, a także planowane działania w zakresie monitorowania i zarządzania zużyciem energii w obiektach miejskich. Wymieniono przykłady projektów termomodernizacyjnych oraz modernizacji oświetlenia ulicznego na energooszczędne źródła światła.

Dodatkowo zaprezentowano oszczędności uzyskane dzięki Grupie Zakupowej Energii Elektrycznej i Grupie Zakupowej Gazu, a także metody optymalizacji kosztów związanych ze zużyciem energii elektrycznej, paliwa gazowego, ciepła i wody w jednostkach podległych Miastu Białystok.

3.6 Finansowanie inwestycji podnoszących efektywność energetyczną z wykorzystaniem inicjatywy ELENA

Pan Wojciech Bodziacki, BOŚ S.A.

Prezentacja dotyczy finansowania inwestycji zwiększających efektywność energetyczną z wykorzystaniem Inicjatywy ELENA. Bank Ochrony Środowiska działa na rynku od ponad 30 lat, mając misję wspierania innowacyjnych i skutecznych działań zielonej transformacji.

Prezentacja przedstawia wyzwania efektywności energetycznej oraz odpowiedzi w postaci programów polityki spójności na lata 2021-2027, Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko, Funduszy Europejskich dla Nowoczesnej Gospodarki, programów regionalnych, Krajowego Planu Odbudowy, Funduszu Termomodernizacji i Remontów, Programu Inwestycji Strategicznych BGK, dotacji na budowę stacji ładowania pojazdów elektrycznych i pożyczek WFOŚiGW.

Bank oferuje kredyt z premią BGK dla spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych, jednostek samorządu terytorialnego i spółek komunalnych, wspierając przedsięwzięcia termomodernizacyjne i remontowe. Premia termomodernizacyjna wynosi od 26% do 31% kosztów prac, w tym kosztów związanych z odnawialnymi źródłami energii. Oferowane są również premie remontowe. Nowelizacja ustawy o FTiR wprowadza granty termomodernizacyjne, OZE i MZG (mieszkaniowy zasób gminy).

EKOpożyczka dla samorządów pozwala na finansowanie lub współfinansowanie inwestycji, przy korzystaniu z dofinansowania 90% kosztów dokumentacji technicznej ze środków grantu ELENA.

Projekt "BOŚ Bank na rzecz zwiększenia efektywności energetycznej" wspiera działania zwiększające efektywność energetyczną w sektorze publicznym, przedsiębiorstwach i mieszkaniowym. Wsparcie skupia się na modernizacji budynków z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, budowie stacji ładowania pojazdów elektrycznych, modernizacji oświetlenia ulicznego oraz budowie i modernizacji systemów ciepłowniczych.

Projekt ELENA oferuje dwie ścieżki finansowania, mające na celu zwiększenie efektywności energetycznej.

Ścieżka 1 polega na refundacji dokumentacji termomodernizacyjnej budynków wielorodzinnych i jednorodzinnych. Bank refunduje do 90% kosztów przygotowania wymaganej dokumentacji technicznej, w tym audytu energetycznego. Obejmuje to Jednostki Samorządu Terytorialnego (JST), Spółki Komunalne zarządzające zasobami mieszkaniowymi (SPK), Spółdzielnie Mieszkaniowe (SM) i Wspólnoty Mieszkaniowe (WM).

Ścieżka 2 oferuje współfinansowanie dokumentacji inwestycji zwiększających efektywność energetyczną. Bank współfinansuje do 90% kosztów niezbędnej dokumentacji, która może być wymagana do złożenia wniosku

o dotację z programów publicznych. Obejmuje to Jednostki Samorządu Terytorialnego (JST), Spółki Komunalne (SPK), MŚP i MID-CAP oraz inne podmioty, takie jak uczelnie wyższe.

3.7 Finansowanie inwestycji termomodernizacyjnych – doświadczenie Alior Banku

Pan Marcin Bieliński, Alior Bank

Prezentacja przedstawia sukcesywny rozwój Alior Banku w finansowaniu termomodernizacji budynków. Bank zawarł prawie 300 umów kredytowych ze Wspólnotami Mieszkaniowymi (WM) i Spółdzielniami Mieszkaniowymi (SM) na łączną kwotę około 160 mln zł. Dzięki temu oszczędzono prawie 40 GWh energii cieplnej. W wyniku realizowanych projektów inwestycyjnych około 6500 gospodarstw domowych zamieszkuje budynki poddane termomodernizacji.

Bank oferuje kredyt z premią termomodernizacyjną i remontową, umożliwiającą finansowanie termomodernizacji. Kredyt ten dostępny jest w całej Polsce i obejmuje okres kredytowania do 20 lat, z możliwą karencją w spłacie kapitału na czas realizacji inwestycji. Wysokość premii zależy od rodzaju prac termomodernizacyjnych i wynosi do 31% kosztów prac, a także dodatkowe wsparcie w wysokości 50% kosztów wzmocnienia budynku wielkopłytkowego. Istnieje także grant termomodernizacyjny, zwiększający premię termomodernizacyjną i stanowiący 10% kosztów przedsięwzięcia dla właścicieli lub zarządców budynków wielorodzinnych, którzy spełniają określone warunki.

Kredyt z premią remontową jest dostępny dla właścicieli lub zarządców budynków wielorodzinnych, których użytkowanie rozpoczęło co najmniej 40 lat przed dniem złożenia wniosku o premię. Premia remontowa wynosi od 25% do 60% kosztów prac w zależności od rodzaju budynku.

Warunkiem uzyskania premii termomodernizacyjnej i remontowej oraz kredytu jest uzyskanie oszczędności energetycznej potwierdzonej audytem energetycznym. Inwestor musi złożyć odpowiednie dokumenty w celu uzyskania premii, takie jak wniosek, audyt energetyczny oraz umowę kredytową.

3.8 Podsumowanie projektu "Pożyczka Termomodernizacyjna"

Pani Agnieszka Kurajew, Dyrektor Funduszu Pożyczkowego, Podlaska Fundacja Rozwoju Regionalnego

Prezentacja "Pożyczka Termomodernizacyjna" omawia program finansowy w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020. Fundusz pożyczkowy PFRR otrzymał łącznie 30 400 000 PLN na udzielanie pożyczek termomodernizacyjnych dla przedsiębiorców z województwa podlaskiego.

Celem programu jest poprawa efektywności energetycznej w kwalifikowanych przedsiębiorstwach, w tym inwestycje w odnawialne źródła energii (OZE) i kompleksowe modernizacje energetyczne budynków, przynoszące co najmniej 25% oszczędności energii końcowej.

Warunki pożyczki obejmują kwotę do 1 000 000 PLN, okres do 10 lat, stałe oprocentowanie 0%, brak prowizji, karencję w spłacie kapitału do 12 miesięcy oraz finansowanie do 100% inwestycji bez wymaganego wkładu własnego, przy udzieleniu pożyczki w ramach pomocy de minimis.

Po zrealizowaniu inwestycji, wydatkowanie środków z pożyczki musi być należycie udokumentowane, a osiągnięte wskaźniki dotyczące efektywności energetycznej są weryfikowane na podstawie audytów energetycznych ex-post.

Wyniki programu obejmują udzielenie 76 pożyczek na kwotę 30 663 070,32 PLN, wybudowanie 59 jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE, modernizację energetyczną 99 budynków oraz wybudowanie 29 jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE.

3.9 Pożyczka UE a efektywność energetyczna MŚP – czy to tylko tanie pieniądze?

Pan Artur Piotrowski, Prezes Zarządu, Fundusz Wschodni

Prezentacja omawia pilotażową Pożyczkę Termomodernizacyjną dla Przedsiębiorstw w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020. Produkt ten oferuje atrakcyjne warunki, ale zainteresowanie przedsiębiorców jest ograniczone z powodu braku świadomości i wiedzy o efektywności energetycznej.

Firmy z MŚP uważają, że nie ma potrzeby myślenia o efektywności energetycznej, ponieważ mają względnie niskie i stabilne koszty energii oraz dobrą sytuację ekonomiczną. Brakuje świadomości na temat dostępnych rozwiązań technologicznych i wsparcia, jakie mogą uzyskać.

Nawet jeśli firmy podjęły decyzję o inwestycji, audyt energetyczny jest traktowany jako formalny wymóg, a pożyczka termomodernizacyjna jest rozumiana jako zwykła pożyczka, co prowadzi do problemów interpretacyjnych i opóźnień w jej realizacji.

W ostatnim czasie zmieniło się podejście firm, które zaczynają rozumieć potrzebę efektywności energetycznej. Firmy zaczęły uwzględniać audyt energetyczny w planowanych inwestycjach i rozważają kolejne projekty poprawiające efektywność energetyczną.

Jednak firmy wciąż potrzebują wsparcia, gdyż otoczenie jest niepewne (ceny energii, inflacja, stopy procentowe) i wymaga kompleksowych ekosystemów transformacji energetycznej, w których instytucje takie jak doradcy energetyczni, audytorzy, fundusze pożyczkowe i banki oraz systemy bezwrotne takie jak dotacje i certyfikaty będą odgrywać kluczową rolę.

3.10 Instalacje fotowoltaiczne – doświadczenia praktyczne na podstawie realizacji grantów

Pan Daniel Płoński, Doradca ds. zarządzania energią i pozyskiwania dofinansowań, EkoFan2004

Prezentacja przedstawia zgromadzone doświadczenia z realizacji projektów grantowych dotyczących instalacji fotowoltaicznych w gminach województwa podlaskiego. Źródłem dofinansowania tych grantów były środki z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020.

W trakcie realizacji projektów, dostrzeżono potrzebę właściwego zabezpieczenia instalacji po stronie AC i DC.

Prezentacja omawia również zasady rozliczania instalacji prosumenckich przed i po 31 marca 2022 roku, porównując dwie formy: Net-Metering i Net-Billing.

W kolejnej części prezentacji skupiono się na krótkiej charakterystyce nowych rozwiązań związanych z prosumentem lokatorskim i wirtualnym. Prosument lokatorski umożliwia spółdzielniom mieszkaniowym, wspólnotom mieszkaniowym oraz budynkom samorządowym ubieganie się o dofinansowanie fotowoltaiki od Banku Gospodarstwa Krajowego, przy wsparciu w ramach Grantu OZE. Natomiast prosument wirtualny pozwala na wytworzenie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł w miejscu innym niż miejsce dostarczania energii, z rozliczeniem w części wspólnej budynku.

Prezentacja podkreśla także aktualne możliwości finansowania instalacji prosumenckich za pomocą programów takich jak "Czyste Powietrze" oraz "Mój Prąd".

3.11 Finansowanie poprawy efektywności energetycznej na przykładzie gminy Turośń Kościelna

Pan Kamil Dobrzyński, Kierownik Referatu Budownictwa i Zagospodarowania Przestrzennego, Urząd Gminy Turośń Kościelna

Prezentacja przedstawia przykład gminy Turośń Kościelna, jej charakterystykę oraz dochody i wydatki z 2022 roku. Gmina skupia się na promocji odnawialnych źródeł energii (OZE) i efektywności energetycznej, a prezentacja przedstawia realizowane projekty oraz inwestycje w OZE.

Gmina Turośń Kościelna ma znaczący udział powierzchni w Parku Narwiańskiego Parku Narodowego, co wpływa na specyfikę działań związanych z energią. Prezentacja omawia źródła dochodów gminy, w tym dotacje, podatki, opłaty i subwencje. Wydatki obejmują m.in. kulturę, sport, rekreację i inwestycje.

Prezentacja skupia się na realizacji inwestycji w OZE na terenie gminy, takich jak montaż kolektorów słonecznych i pomp ciepła. Wskazuje także na znaczenie projektów finansowanych ze środków UE, jak Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego. Inwestycje te przyczyniają się do osiągnięcia wskaźników redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększenia zdolności wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej z OZE.

Projekty dotyczące montażu ogniw fotowoltaicznych i kolektorów słonecznych na obiektach użyteczności publicznej w gminie Turośń Kościelna są efektywne i przynoszą oszczędności emisji CO₂. Prezentacja podsumowuje bilans energetyczny gminy, wskazując na moc zainstalowanych instalacji PV oraz roczne szacunkowe zużycie energii elektrycznej przez instytucje i firmy.

3.12 Ekologicznie = Ekonomicznie

Pan Stanisław Paniczko, Prezes Zarządu, EkoExpert Doradztwo Ekologiczne i Gospodarcze

Prezentacja omawia różne aspekty związane z ochroną środowiska w kontekście biznesowym. Omawia obowiązki przedsiębiorcy związane z ochroną środowiska oraz możliwość przeprowadzenia audytu środowiskowego w firmie. Audyt taki ma na celu kompleksową ocenę spełniania przez przedsiębiorstwo obowiązków środowiskowych, a także dostarcza informacji na temat najnowszych zmian i trendów w dziedzinie działań na rzecz środowiska.

W kolejnych częściach prezentacji przedstawiono różne obszary działań związane z ochroną środowiska, takie jak dokumentacja środowiskowa, pozwolenia zintegrowane, raporty o oddziaływaniu przedsięwzięć na środowisko, działania związane z wodą i ściekami, kary administracyjne związane z naruszeniem przepisów środowiskowych oraz działania związane z odnawialnymi źródłami energii, takimi jak fotowoltaika i biogazownie. Wszystkie te obszary mają kluczowe znaczenie dla firm, które dążą do zrównoważonego rozwoju i minimalizacji negatywnego wpływu na środowisko.

Kolejnym omawianym tematem jest raportowanie ESG (Environmental, Social, Governance), które stanowi ocenę pozafinansową firmy, prezentując jej działania związane z ochroną środowiska, kwestie społeczne i ład korporacyjny. Prezentacja informuje również o nowych wymogach dotyczących raportowania niefinansowego, które zostały przyjęte przez Parlament Europejski i obejmują szerszy zakres podmiotów oraz większą liczbę raportowanych danych.

Ostatnią omawianą kwestią jest strategia redukcji śladu węglowego, która jest kluczowym narzędziem w osiąganiu celów klimatycznych i ograniczaniu negatywnego wpływu na środowisko. Omówiono również regulacje dotyczące ograniczenia zużycia plastiku, wprowadzając m.in. kaucje za plastikowe kubki i akcesoria jednorazowe oraz zakazując niektórych produktów z tworzyw sztucznych.

4 DYSKUSJA, KONKLUZJE, REKOMENDACJE

4.1 Przebieg dyskusji, konkluzje i rekomendacje

Dyskusja dotyczyła niżej wymienionych zagadnień i tematyki z nimi związanej.

Czy realna jest perspektywa dojścia do unijnych standardów energetycznych w przypadku budynków istniejących w naszym kraju biorąc pod uwagę fakt, iż aktualna charakterystyka energetyczna większości odbiega istotnie od standardów obecnie ocenianych jako wystarczające. Wskazano na możliwość spełnienia dosyć wygórowanych standardów w sposób sztuczny w budynkach przyłączonych do scentralizowanych systemów ciepłowniczych na skutek niskich wartości wskaźników nakładu nieodnawialnej energii pierwotnej charakteryzujących źródła ciepła zaopatrujące te systemy.

Na ile obecne wskaźniki obowiązujące w ramach certyfikacji energetycznej oraz funkcjonujące w ramach warunków technicznych oddają rzeczywistą jakość energetyczną budynków (chodziło głównie o wskaźnik EP) w kontekście wskaźników nakładu nieodnawialnej energii pierwotnej, które w przedsiębiorstwach energetyki ciepłej produkującej energię ciepłą w skojarzeniu oraz spalające biomasę są na bardzo niskim poziomie, co w dość sztuczny sposób istotnie poprawia jakość energetyczną budynków.

Wskazano na pozytywne aspekty pożyczek termomodernizacyjnych „zero %”, w ramach których przedsiębiorcy (MSP) mogą poprawiać efektywność energetyczną procesów produkcyjnych. W dyskusji zwrócono uwagę, że obecna inflacja powoduje, że utrzymanie nieoprocentowanych pożyczek będzie trudne niemniej należy dążyć do jak najniższego (symbolicznego oprocentowania).

Dyskutanci zwracali uwagę na finansowanie szeroko pojętej termomodernizacji i niewystarczający ich zdaniem poziom zachęty dla inwestorów. Wskazywano na kontrowersyjne zapisy w niektórych programach uzależniające stopień korzyści od opłacalności przedsięwzięć (bardziej opłacalne mogą liczyć na większą dopłatę), co w przypadku wydatkowania środków publicznych na cele ważne z punktu widzenia Państwa (ochrona atmosfery, redukcja zużycia energii itp.) powinno raczej działać inaczej. Należałoby rozpatrzyć intensywniejsze wspieranie inwestycji słabo opłacalnych, na granicy opłacalności lub nieopłacalnych ale takich, które przynoszą znaczące efekty pojądane z punktu widzenia Państwa.

Istotne z punktu widzenia gmin i zarządców budynków komunalnych jest zwiększenie poziomu środków dostępnych przy realizowaniu inwestycji polegających na głębokiej termomodernizacji budynków komunalnych – jako źródło wskazywano na środki z KPO. Wskazywano na wzrost zainteresowania programem Czyste Powietrze. Jeden z dyskutantów podniósł sprawę niespójności wymagań i zakresu termomodernizacji (dotyczy wskaźników decydujących o przyznaniu wyższego poziomu dofinansowania). Oba graniczne wskaźniki dotyczą energii użytkowej pomimo, iż zakres wspieranych przedsięwzięć dotyczy także instalacji ogrzewczych i źródła ciepła (a te przedsięwzięcia nie mają wpływu na energię użytkową).

Wskazywano na potrzebę lepszej informacji o możliwościach wsparcia z programu ELENA przygotowania dokumentacji audytowo-projektowej na inwestycje poprawiające efektywność energetyczną.

Jako bardzo istotny wskazano aspekt edukacyjno-szkoleniowy oraz tak zwaną bazę dobrych praktyk, co było omawiane także na Pierwszym Regionalnym Okrągłym Stole.

W zasadzie wszyscy uczestnicy zgodzili się, że inicjatywa Okrągłych Stołów dotycząca aspektów finansowych i energetyczno-ekologicznych powinna być kontynuowana na poziomie województwa podlaskiego i również na poziomie krajowym z istotnym elementem jakim jest dwustronny przepływ informacji o inicjatywach i programach krajowych oraz ich realizacji w województwie i problemach występujących podczas realizacji poszczególnych inicjatyw.

Ważne jest podkreślanie strategicznego związku poprawy efektywności energetycznej z ograniczaniem emisji do atmosfery. Pozwala to na skoncentrowanie różnych form wsparcia wokół jednego klarownego celu jakim jest poprawa jakości powietrza.

Wobec mnogości instrumentów finansowych podmioty, które mogą być zobowiązane do realizacji celów strategicznych w swojej infrastrukturze, albo chcą je realizować we własnym zakresie, potrzebują skoordynowanego wsparcia informacyjnego ze strony władz publicznych. Takie wsparcie może być rozwijane na przykład przez Urząd Marszałkowski i samorządy gminne (możliwe finansowanie ze środków UE), punkty lub stanowiska informacyjne.

Ważne jest wykorzystanie zwiększonego poziomu dotacji dla modernizacji budownictwa komunalnego – ze środków Krajowego Planu Odbudowy.

Należy intensywnie udostępniać właścicielom budynków infrastruktury komunalnej informację o programach wsparcia na przygotowanie inwestycji ze środków programu UE ELENA.

Inicjatywa Okrągłego Stołu – taką formę komunikacji należy kontynuować, gdyż pozwala na poszerzenie wiedzy zarówno władz publicznych jak i niepublicznych uczestników rynku efektywności energetycznej o tym jak zwiększać skalę inwestycji w tym zakresie.